

Nævnets afgørelser om prisoplysning

Advokatnævnet får stadig klager over, at advokater ikke har givet oplysning om forventet salær, og salærklager, hvori det kommer frem, at advokaten ikke har givet prisoplysning.

I ADVOKATEN NR. 1/2007 side 50 orienterede nævnet om de første to afgørelser om konsekvenserne af ikke at give prisoplysning i overensstemmelse med de advokatetiske reglers punkt 3.4.2. Det fremgik, at nævnet ved manglende oplysning om forventet salær pålægger advokaten bevisbyrden for salærets berettigelse, herunder indholdet af advokatens opdrag for klienten og salærets rimelighed i forhold til klientens berettigede forventninger.

PRAKSIS

Kredsbestyrelserne og nævnet har efterfølgende afgjort flere sager efter disse retningslinier. Afgørelser om konsekvenser af manglende prisoplysning er gengivet på Advokatnævnets hjemmeside (www.advokatnævnet.dk) under Advokatnævnets afgørelser – konkrete afgørelser – VI. Salæraftaler – 6. Prisoplysning. Fra praksis kan nævnes følgende afgørelser:

KENDELSE AF 19. JANUAR 2007

A anmodede i oktober 2005 advokat X om bistand til at få udbetalt en forsikringssum.

Endvidere ønskede A bistand i anledning af, at han var blevet sigtet for hæleri. Den 20. december 2005 afsluttede advokaten sin bistand og afregnede et salær på 3.250 kr. inkl. moms. Han anførte, at salæret var vederlag for: "... sagens journalisering, korrespondance med Dem og [forsikringsselskabet], sagsbehandling og diktat samt sekretærarbejde i sagen ...".

Samme dag afregnede advokaten endvidere et salær på 4.000 kr. inkl. moms. Han anførte, at dette salær var vederlag for "... sagens journalisering, korrespondance med Dem og [forsikringsselskabet], sagsbehandling og diktat i sagen ...".

A valgte herefter at skifte advokat. A klagede til advokatmyndighederne over salærerne og anførte bl.a., at advokaten reelt ikke havde foretaget sig noget i sagen af værdi for ham. Advokaten havde heller ikke givet prisoplysning om det forventede salær eller søgt offentlig retshjælp.

Advokatnævnet afgjorde sagen således: "Advokatnævnet lægger til grund, at [A] var forbruger, hvilket bør have stået

advokat [X] klart. Advokaten skulle derfor, da han påtog sig hvervet, af egen drift have givet [A] skriftlig oplysning om de vigtigste elementer i den påregnede bistand og om størrelsen af det vederlag, advokaten agtede at beregne sig. Der er enighed om, at advokat [X] ikke gav [A] sådan skriftlig oplysning. Virkningen heraf for advokatens salærkrav er, at bevisbyrden for de forhold, som berettiger til salær, herunder at advokatydelser er honorarværdig, påhviler advokaten, fordi denne kunne have sikret sig. Efter det oplyste om advokat [X's] arbejde i sagen og under hensyn til, at han ikke har taget initiativ til at undersøge muligheden for offentlig retshjælpsdækning, finder Advokatnævnet på den anførte baggrund, at salæret bør bortfalde."

KENDELSE AF 11. JUNI 2007

Den 29. januar 2006 sendte A en orientering om en tvist om et byggeri på nabogrunden til advokat X. Han oplyste, at han ønskede at føre sag mod kommunen, hvis han kunne opnå retshjælp, og hvis advokaten mente, at der var grundlag for at gennemføre sagen. A holdt møde med advokat X den 10. februar 2006. De aftalte, at advokat X skulle vurdere sagen senest den 1. marts 2006, således at spørgsmålet om forsikringsretshjælp kunne afklares inden udløbet af fristen for udtagelse af stævning den 21. marts 2006.

Den 10. marts 2006 rykkede A for en vurdering og anførte, at det var en betingelse for indgivelse af stævning, at der var givet tilsagn om retshjælp. Den 15. marts 2006 sendte A en mail til en bekendt, der havde anbefalet advokat X. Han anmodede den pågældende om den følgende dag at få bilagsmaterialet retur fra advokat X. Den 17. marts 2006 sendte advokat X sin vurdering af sagen til A. Han frarådede at føre retssag og anbefalede i stedet at indgå et forlig med naboen.

A meddelte herefter advokat X, at samarbejdet var opsagt den 15. marts 2006 som følge af, at han hverken havde besvaret opkald eller e-mails. Den 9. maj 2006 afregnede advokat X et salær på 10.000 kr. ekskl. moms med henvisning til, at der havde været anvendt 8 timer på sagen, herunder 2 timer på mødet den 10. februar 2006, 3,25 time på gennemgang af sag og lovgivning og 2,75 time på diktat af redegørelsen.

A betalte den 14. maj 2006 5.000 kr. af salæret og klagede til advokatmyndighederne over salærets størrelse.

Nævnet afgjorde klagen således: "Advokatnævnet lægger til grund, at advokat [X] var bekendt med, at hans klienter var forbrugere. Han burde derfor, da han påtog sig hvervet, af egen drift have givet klienterne skriftlig oplysning om de vigtigste elementer i den påregnede bistand og om størrelsen af det vederlag, han agtede at beregne

sig. Der er enighed om, at advokat [X] ikke har givet klienterne sådan skriftlig oplysning. Virkningen heraf for advokatens salærkrav er, at bevisbyrden for de forhold, som berettiger til salær, herunder om advokatydelsen er honorarværdig, påhviler advokaten. Advokatnævnet finder, at advokat [X's] redegørelse af 17. marts 2006 blev afgivet senere, end det var aftalt. Redegørelsen fremkom dog tidsnok til at kunne danne grundlag for et sagsanlæg mod kommunen, men ikke tids nok til at kunne nå afklaring af retshjælp inden sagsanlæg. Redegørelsen bidrog til den ønskede afklaring for klagerne af deres retsstilling i forhold til nabobyggeriet. Advokatnævnet finder på den baggrund, at den ydede bistand ikke har været uden værdi for klienterne. Herefter, og da [A] har betalt 5.000 kr. ekskl. moms for advokat [X's] arbejde, finder Advokatnævnet, at dette beløb kan anses for passende for den ydede bistand."

ANBEFALINGER

En fyldestgørende prisoplysning bør indeholde dels beskrivelse af advokatens opdrag; det vil sige en præcisering af, hvilket arbejde advokaten skal udføre for klienten, dels oplysning om det forventede salærs størrelse eller de forhold, der vil indgå i fastsættelsen af salæret, såfremt det ikke er muligt at fastsætte salærets størrelse. Det er således ikke tilstrækkeligt, at advokaten giver en redegørelse for ti-

mepriser m.m., hvis advokaten ikke samtidig bekræfter, hvilket arbejde, der skal udføres for klienten.

Endelig skal fremhæves, at oplysningerne skal gives skriftligt og af egen drift, hvis klienten er forbruger.

SANKTION FOR MANGLENDE PRISOPLYSNING

Nævnet har i følgende afgørelser fundet, at det er i strid med god advokatskik at undlade at give prisoplysning og ordrebekræftelse:

KENDELSE AF 26. MARTS 2007

A rettede i maj 2005 henvendelse til advokat X med henblik på juridisk assistance i forbindelse med separation fra ægtefællen M. Advokat X bistod i forbindelse med bl.a. indgivelse af ansøgning om separation og gennemgang af udkast til bodelingsaftale. Herefter skiftede A advokat. Ved faktura af 6. september 2005 afregnede advokat X et salær på 7.800 kr. ekskl. moms.

A klagede over salærets størrelse og over, at advokat X ikke havde givet oplysninger om det forventede salærs størrelse. Advokat X redegjorde for sit arbejde og anførte bl.a., at salæret var beregnet ud fra et registreret tidsforbrug på ca. 6½ time og med en takst svarende til den laveste takst, nemlig "friproces-taksten" på 1.200 kr. ekskl. moms pr. time.

Kredsbestyrelsen godkendte salæret, og Advokatnævnet af-

gjorde klagen over manglende prisoplysning således: "Det fremgår af sagen, at advokat [X] ikke over for [A] har oplyst konkret pris. Den omstændighed, at advokat [X] alene har henvist til sine takster for fri proces, kan ikke fritage advokat [X] for bevisbyrden for, hvilke opgaver hun har fået og hvilken betaling. Advokatnævnet finder herefter, at advokat [X] har tilsidesat god advokatskik, og nævnet tildeler hende i medfør af retsplejelovens § 147, stk. 1 en advarsel. Nævnet har ved sanktionsfastsættelsen taget hensyn til, at advokat [X] påbegyndte sagsbehandlingen, kort tid efter at reglerne om prisoplysning var trådt i kraft."

KENDELSE AF 14. SEPTEMBER 2007

A rettede i efteråret 2006 henvendelse til advokat X med henblik på at få oprettet et testamente for A og ægtefællen B. Ægtefællerne afholdt den 29. november 2006 et møde på advokatens kontor. Den 7. december 2006 skrev advokat X til A og forespurgte, om ægteparret ønskede dokumenterne oprettet. Den 8. december 2006 meddelte A advokaten, at advokatens forslag til testamente ikke svarede til deres ønsker, og at de i øvrigt var i tvivl om, hvorledes hans rådgivning skulle opfattes.

Der blev aftalt et nyt møde, som blev afholdt samme dag. Det blev under mødet aftalt, at advokat X skulle fremsende et udkast til testamente, hvilket skete den 10. december 2006. A

og B fandt fortsat ikke, at testamenteret var i overensstemmelse med deres ønsker. De bad advokat X om at afslutte sagen.

Den 28. december 2006 opkrævede advokat X salær for sagen på 4.700 kr. ekskl. moms. A klagede over advokat X's salær og adfærd.

Salærklagen blev afgjort af kredsbestyrelsen, der nedsatte salæret til 1.500 kr. ekskl. moms under henvisning til, at der ikke var givet oplysning om det forventede salærs størrelse og til, at klienten havde en berettiget forventning om et lavere salær. Advokatnævnet afgjorde adfærdsklagen således: "Advokat [X] har ikke i forbindelse med sagens påtagelse skriftligt orienteret [A] om parametrene for salærets beregning og fastsættelse, hvilket er en overtrædelse af de advokatetiske regler pkt. 3.4. Advokat [X] findes herved at have tilsidesat god advokatskik, jf. retsplejelovens § 126, stk. 1. Således som sagen foreligger oplyst, finder advokatnævnet det ikke godtgjort, at advokat [X] herudover har tilsidesat god advokatskik. På denne baggrund og under hensyn til, at advokat [X] i 2002 og 2003 er tildelt sanktioner for tilsidesættelse af god advokatskik, pålægger Advokatnævnet i medfør af retsplejelovens § 147 c, stk. 1, advokat [X] en bøde til statskassen på 5.000 kr."